

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการติดตามและประเมินผล โครงการบริการวิชาการแก่สังคม คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดยศึกษาจากโครงการอบรมหลักสูตรระยะสั้นด้านศิลปกรรมสำหรับ ครู-อาจารย์และผู้สนใจทั่วไป ระหว่างปี พ.ศ.2551 - 2556 ซึ่งใช้วิธีการศึกษาทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ มีรายละเอียดเกี่ยวกับการดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

ประชากร

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้เข้าร่วม โครงการบริการวิชาการแก่สังคม คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ตลอดระยะเวลา 6 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ.2551 - 2556 โดยไม่นับซ้ำผู้ที่เข้าร่วมโครงการมากกว่า 1 ครั้ง ซึ่งประกอบด้วย ครู-อาจารย์จากสถานศึกษาต่าง ๆ ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 33 คน นักเรียน-นักศึกษา จำนวน 36 คน ศิลปินอิสระ จำนวน 23 คน และผู้สนใจทั่วไป จำนวน 30 คน รวมจำนวนผู้เข้าร่วมโครงการทั้งหมด 122 คน ดังปรากฏในตาราง 4

ตาราง 4 จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการโดยจำแนกตามอาชีพ

อาชีพผู้เข้าร่วมโครงการ	จำนวน (คน)
นักเรียน/นักศึกษา	36
ครู/อาจารย์	33
ศิลปินอิสระ	23
ผู้สนใจทั่วไป	30
รวมทั้งสิ้น	122

2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียน/นักศึกษา จำนวน 5 คน ครูอาจารย์ จำนวน 5 คน ศิลปินอิสระ จำนวน 4 คน และผู้สนใจทั่วไป จำนวน 4 คน รวมทั้งหมด 18 คน ซึ่งบุคคลเหล่านี้มาจากจำนวนประชากรทั้งหมด 122 คน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) เพื่อนำมาจัดการสนทนากลุ่มย่อย (focus group discussion) ต่อไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้ แบ่งเครื่องมือออกเป็น 2 ชุด ได้แก่ แบบสอบถามแบบมีโครงสร้าง (Structural Questionnaire) และแนวคำถามสัมภาษณ์ (Interview guide line)

1. เจริญปริมาณ ใช้สำหรับการประเมินผลโครงการโดยใช้แบบสอบถามในการวิจัย มีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1.1 ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ศึกษารวบรวมข้อมูลจากงานวิจัย วิทยานิพนธ์ เอกสารอื่นๆ รวมทั้งแบบสอบถามที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ พร้อมทั้งศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามและขอบข่ายของการประเมินประสิทธิผลของ โครงการฝึกอบรมตาม วัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดที่กำหนด เพื่อรวบรวมข้อมูลและรายละเอียด เป็นรายชื่อให้ครอบคลุม

1.2 กำหนดขอบเขตและเนื้อหาของแบบสอบถาม จากการสรุปข้อมูลที่ได้จากการ ทบทวน วรรณกรรม เพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหาและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการวิจัย

1.3 กำหนดเนื้อหาของแบบสอบถาม ประกอบด้วย

1.3.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ศาสนา การศึกษา และอาชีพ

1.3.2 ประเด็นในการติดตามและประเมินโครงการ

1.3.2.1 ด้านปฏิกิริยาหรือความพึงพอใจในด้านต่าง ๆ

1.3.2.2 ด้านการเรียนรู้ในหลักสูตรของโครงการ

1.3.2.3 ด้านพฤติกรรมในการนำความรู้ไปใช้

1.3.3 ปัญหา อุปสรรคและแนวทางแก้ไขเพื่อนำไปปรับปรุง และพัฒนาต่อไป

1.3.4 ข้อเสนอแนะ หรือข้อคิดเห็น ต่อการจัดโครงการบริการวิชาการแก่สังคมของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

1.4 นำแบบสอบถามให้อาจารย์ที่ปรึกษา/ผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา การใช้ภาษา และปรับปรุงให้เหมาะสม

1.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา/ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อพิจารณาความถูกต้องอีกครั้ง

1.6 ทดสอบความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามที่แก้ไข ปรับปรุงแล้วไปทำการทดสอบ (Pre - test) และนำมาหาค่าความเชื่อมั่นพร้อมทั้งเสนออาจารย์ที่ปรึกษา/ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบปรับปรุงอีก ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alphacoefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นดังต่อไปนี้

1.6.1 ด้านปฏิกริยา จำนวน 5 ข้อ ค่าความเชื่อมั่นอยู่ที่ระดับ 0.937

1.6.2 ด้านการเรียนรู้ หลักสูตร ปี พ.ศ.2551 จำนวน 6 ข้อ ค่าความเชื่อมั่นอยู่ที่ระดับ 0.467

1.6.3 ด้านการเรียนรู้ หลักสูตร ปี พ.ศ.2552 จำนวน 7 ข้อ ค่าความเชื่อมั่นอยู่ที่ระดับ 0.959

1.6.4 ด้านการเรียนรู้ หลักสูตร ปี พ.ศ.2553 จำนวน 7 ข้อ ค่าความเชื่อมั่นอยู่ที่ระดับ 0.806

1.6.5 ด้านการเรียนรู้ หลักสูตร ปี พ.ศ.2554 จำนวน 6 ข้อ ค่าความเชื่อมั่นอยู่ที่ระดับ 0.921

1.6.6 ด้านการเรียนรู้ หลักสูตร ปี พ.ศ.2555 จำนวน 7 ข้อ ค่าความเชื่อมั่นอยู่ที่ระดับ 0.742

1.6.7 ด้านการเรียนรู้ หลักสูตร ปี พ.ศ.2556 จำนวน 7 ข้อ ค่าความเชื่อมั่นอยู่ที่ระดับ 0.872

1.6.8 ด้านพฤติกรรม จำนวน 5 ข้อ ค่าความเชื่อมั่นอยู่ที่ระดับ 0.911

1.6.9 ด้านผลลัพธ์ จำนวน 4 ข้อ ค่าความเชื่อมั่นอยู่ที่ระดับ 0.911

1.7 นำแบบสอบถามที่ได้ทำการทดสอบมาปรับปรุงแก้ไขให้มีประสิทธิภาพและมีมาตรฐาน

2. **เชิงคุณภาพ** ใช้วิธีการจัดสนทนากลุ่มย่อย 2 กลุ่ม แต่ละกลุ่มประกอบด้วยผู้เข้าร่วมโครงการ กลุ่มละ 9 คน ผู้ดำเนินการสนทนา 1 คน ผู้จัดบันทึก 2 คน และผู้ช่วยทั่วไป 1 คน ตามแนวคำถามปลายเปิดเชิงซักถามเหตุผล และค้นหาคำตอบ เพื่อนำมาอ้างอิงและสนับสนุนข้อมูลเชิงปริมาณอีกครั้งหนึ่ง

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยมีขั้นตอนดังนี้คือ

เชิงปริมาณ

1. พบคณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ และประโยชน์ของการศึกษา
2. พบเจ้าหน้าที่หรือบุคลากรที่ปฏิบัติงานบริการวิชาการของคณะศิลปกรรมศาสตร์

เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. ชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัย และวิธีการตอบแบบสอบถามแก่กลุ่มประชากร จำนวน 124 คน ทั้งนี้ สามารถเก็บข้อมูลได้เพียง 122 คน อีก 2 คน ไม่สามารถติดตามได้ แม้จะพยายามหลายครั้งแล้วก็ตาม

4. ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับ การให้คะแนนและวิเคราะห์ค่าทางสถิติ

เชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยลงพื้นที่ภาคสนาม เพื่อจัดสนทนากลุ่มย่อยจากผู้เข้าร่วมโครงการ จำนวน 18 คน ด้วยแนวคำถามสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. เชิงปริมาณ

- 1.1 ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูล
- 1.2 จัดทำคู่มือและลงรหัส พร้อมตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์
- 1.3 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปและสถิติ ดังนี้
 - 1.3.1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล ใช้สถิติเชิงพรรณนา อันได้แก่ ความถี่

ร้อยละ ค่าเฉลี่ย

- 1.3.2 ประเด็นด้านการประเมินทั้งสี่ด้าน แสดงระดับคะแนนเฉลี่ย

โดยใช้สถิติ Chi - square เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล) กับตัวแปรตาม (ผลการประเมินรายด้าน) สำหรับระดับคะแนนเฉลี่ยจะพิจารณาจากคะแนนของคำตอบซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยใช้เกณฑ์ในการวิเคราะห์และแปลผลข้อมูล ดังนี้ (ชานินทร์ ศิลป์จารุ, 2555 : 336)

คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 1.49	หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	1.50 – 2.49	หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย	2.50 – 3.49	หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	3.50 – 4.49	หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับมาก
คะแนนเฉลี่ย	4.50 – 5.00	หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด

2. เชิงคุณภาพ

ใช้วิธีวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) แบบพรรณนาความ จากข้อมูลภาคสนามมาจัดหมวดหมู่ (Typology) แยกแยะ (Taxonomy) แล้วทำตารางสรุปความคิดเห็น (Overview grid) เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เป็นภาพรวม และสนับสนุนประกอบข้อมูลเชิงปริมาณตามวัตถุประสงค์และความสำคัญของข้อมูล

Prince of Songkla University
Pattani Campus